

De Europese Unie is nog steeds geen superstaat

Citation for published version (APA):

Chamon, M. (2020). De Europese Unie is nog steeds geen superstaat. *De Standaard*, 26-27.

Document status and date:

Published: 23/07/2020

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

www.umlib.nl/taverne-license

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

repository@maastrichtuniversity.nl

providing details and we will investigate your claim.

De Europese Unie is nog steeds geen 'superstaat'

Merijn Chamon
Assistant Professor
EU Law aan
Maastricht
University.

EU-TOP Merijn Chamon legt uit waarom het akkoord dat de Europese leiders hebben bereikt, een kantelmoment zal blijken.

Europees president Charles Michel tweette dinsdagochtend om halfzes dat de Europese Raad tot een akkoord was gekomen over de nieuwe meerjarige begroting, inclusief een coronaherstelfonds (*DS 22 juli*). Het nieuwe zevenjarige budget is 40 procent groter dan het vorige en komt uit op 1.800 miljard euro. Maar het is niet die omvang of de stijging die het akkoord historisch maakt.

Evenmin was de top historisch vanwege een zogenaamd 'Europees Hamiltonian-moment', zoals sommige commentatoren schreven nadat

Frankrijk en Duitsland in mei een herstellfonds van 500 miljard euro hadden voorgesteld (*DS 23 mei*). Alexander Hamilton was de Amerikaanse minister van Financiën die eind achttiende eeuw een federale oplossing bedacht voor de hoge schulden die de individuele Amerikaanse staten hadden opgebouwd. Maar aangezien de EU geen schulden heeft overgenomen van haar lidstaten, zijn we nog niet waar de VS in 1790 stonden.

Lenen in naam van de Unie

Om te begrijpen waarom deze week wel een kantelmoment zal blijken in de Europese geschiedenis, is wat achtergrond nodig. De EU is een internationale organisatie en geen staat. Zoals andere internationale organisa-

ties haalt ze haar financiële middelen van haar lidstaten. Die betalen een bijdrage in functie van de grootte van hun economie. De andere, in EU-jargon, 'eigen middelen' van de EU zijn een deel van de douaneheffingen en btw-inkomsten die de lidstaten innen, maar die inkomstenbronnen zijn minder belangrijk.

Anders dan een staat financiert de EU zich niet via directe belastingen of de uitgifte van overheidsobligaties. Dat is op zich al opmerkelijk, want de EU functioneert naar democratische maatstaven grotendeels wel als een staat: ze heeft een rechtstreeks verkozen parlement dat beslist over wetgeving, budget en het aantreden en ontslag van het dagelijks bestuur. De EU is daarin als internationale organi-

satie uniek.

De paradigmawijziging waarover deze week in de Europese Raad een akkoord werd gesloten, is dat voor het eerst wordt toegestaan dat de Europese Commissie leningen aangaat in naam van de Unie om met de opbrengst projecten in de lidstaten te subsidiëren. Daarvoor gold dat de EU subsidies kon toekennen met eigen (niet-geleende) middelen of dat het

Net als een staat zal de EU nu op de financiële markten lenen om haar beleid te bekostigen

Europees Stabiliteitsmechanisme (opgericht na de eurocrisis) geld kon lenen om zelf door te lenen aan euro-lidstaten.

Geld lenen om subsidies uit te keren, was een juridisch taboe dat nu doorbroken is. Net als een staat zal de EU nu op de financiële markten lenen om haar beleid te bekostigen. Maar hoe zal de EU die leningen terugbetalen? Dat is het tweede opmerkelijke element aan het akkoord: hoewel de details nog uitgewerkt moeten worden, zijn de lidstaten het erover eens dat ze nieuwe inkomstenbronnen moeten toevoegen aan de 'eigen middelen' van de EU.

In 2021 wordt de EU ook gespijsd door de opbrengst van een plastic taks. Vanaf 2023 komen daar een CO₂-

taks en een digitale taks bij. Dat zijn nog geen directe belastingen die op burgers worden geheven, maar de EU zal zich wel meer financieren als een staat in plaats van als een internationale organisatie.

De vrees dat de EU daarmee de (finale) stap heeft gezet naar een superstaat, is ongegrond. De EU ontwikkelt zich geleidelijk verder, maar wordt geen staat. Dat we de neiging hebben om verdergaande integratie te verstaan als staatwording, komt omdat de staat al eeuwen de dominante politieke bestuursvorm is. Het mooie aan de EU is dat ze van ons een intellectuele inspanning vraagt om dit staatscentrische politieke denken te overstijgen en de EU als een nieuwe politieke bestuursvorm te concipiëren.